

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

stv@eduskunta

Asia

HE 159/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle vammaispalvelulaiksi sekä laeiksi sosiaalihuoltolain ja varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annetun lain 13 §:n muuttamisesta

<https://www.eduskunta.fi/valtiopaivaasiakiriat/HE+159/2018>

Taustatietoa

Kårkulla samkommun -kuntayhtymä on sosiaali- ja hyvinvointipalveluiden tuottaja Suomen ruotsinkielisellä alueella. Kårkulla samkommun toimii kaikissa Suomen 33 kaksikielisessä kunnassa. Koko Suomen ruotsinkielisellä alueella on noin 100 toimipistettä ja noin 1 000 työntekijää.

Kårkulla samkommun tarjoaa palveluja noin 1 300 käyttäjälle ja väestöpohja on 250 000 henkilöä. Kårkulla samkommunin pääasiallisena tehtävänä on tarjota henkilöille, joilla on älyllinen tai jokin muu vamma, jatkuvaa yksilö- ja perhekeskeistä kuntoutusta ja palvelua.

Hallituksen esitys eduskunnalle vammaispalvelulaiksi on kokonaisuutena hyvä. Lain pääasiallisena tarkoituksena on luoda yhdenvertaisuutta ja osallisuutta vammaisille henkilöille yhteiskunnassa sekä edistää heidän itsemääräämisoikeuttaan ja kykyään selviytyä itsenäisesti.

Vammaispalvelulaki

7 § Valmennus ja tuki

Lakiehdotuksen 7 § on parannus aikaisempaan lainsäädäntöön. Lakiehdotuksen 7 §:ssä ehdotetaan säännöksiä koskien valmennusta ja tukea, joiden tulee vahvistaa vammaisen henkilön omia voimavaroja. Lakiehdotuksessa on laajennettu sisältö, joka mahdollistaa tuen harjoittaa tiedollisia, toiminnallisia ja sosiaalisia valmiuksia sekä antaa erityistä tukea, jota tarvitaan elämänmuutoksissa ja kommunikaatiossa.

Lakiehdotus mahdollistaa pitkäaikaisen tuen päätöksenteossa sekä muissa tavallisissa elämäntilanteissa. Tähän vaaditaan kommunikaatioharjoitusta myös niille henkilöille, joilla on laaja älyllinen vamma ja jotka toimivat varhaisella kielen kehitystasolla.

Henkilön itsemääräämisoikeuden ja osallisuuden kannalta on tärkeää, että hän ymmärtää ja tulee ymmärretyksi, ja se voidaan tulkita henkilön kehonkielen, eleiden ja tunteenilmaisun kautta.

12 § Lapsen asumisen tuki

Lakiehdotuksen 12 §:ssä huomioidaan lapsen tarpeet ja oikeudet sekä painotetaan perheille annettavan tuen tärkeyttä. Tukea ja palvelua annetaan ensisijaisesti lapsen kotiin. Kärkulla samkommunilla ei ole lasten asuntolaa vaan se tarjoaa kotiin vietyä palvelua ja tukea. Tukea ja ohjausta annetaan myös päiväkodeille ja kouluille, joissa lapset ovat. Kuormituksen helpottamiseksi on olemassa lyhytaikaista hoitoa lapsille.

15 § Päiväaikainen toiminta

Lakiehdotuksen 15 § on parannus aikaisempaan lainsäädäntöön. Lakiehdotuksen 15 §:ssä säädetään vammaisen henkilön oikeudesta päiväaikaiseen toimintaan. Oikeus päiväaikaiseen toimintaan koskee henkilöitä, joiden sosiaalista vuorovaikutusta ja osallisuutta tai toimintakykyä ei voida tukea toisen lain mukaisella palvelulla.

Toimintaa tulee järjestää viitenä päivänä viikossa taikka harvemmin, jos se vammaisen henkilön yksilöllisen tarpeen ja elämäntilanteen huomioon ottaen kokonaisuutena palvelee hänen etuaan. Toiminnan tarkoituksena on luoda mahdollisuuksia osallisuuteen vammaisille henkilöille ja on siten täysin yhteneväinen lain muun hengen kanssa.

8 § Henkilökohtainen apu

Lakiehdotuksen 8 § rajoittaa älyllisen vamman omaavan henkilön mahdollisuutta henkilökohtaiseen apuun, mikä on ristiriidassa yhdenvertaisuusperiaatteen kanssa. Lakiehdotuksesta pitää poistaa vaatimus, jonka mukaan henkilöllä tulee olla voimavaroja itse määrittää henkilökohtaisen avun sisältö. Henkilölle pitää olla mahdollista määrittää tarvitsemansa avun sisältö tuen avulla. Älyllisesti vammaisille henkilöille myönnetään nykyaikana harvoin henkilökohtaista apua juuri tämän vaatimuksen takia.

Henkilökohtaisen avun tavoitteena on, että vammaiset henkilöt saavat enemmän itsemääräämisoikeutta ja valinnanvapautta tavalliseen elämään. Kun eri lakeja sovitetaan yhteen, on tärkeää ottaa huomioon myös ne vammaiset henkilöt, joiden itsemääräämisoikeus ja valinnanvapaus ovat erityisesti uhattuna. Tämä koskee esimerkiksi niitä henkilöitä, joilla on älyllinen vamma, vaikeuksia kommunikoida, osallistua toiminnanjohtamiseen tai ilmaista mielipiteitään.

Paraisilla 5. helmikuuta 2019

Sofia Ulfstedt
Kuntayhtymäjohtaja

Fredrika Abrahamsson
Asiantuntija- ja kehityskeskuksen päällikkö

